

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну

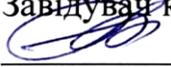
«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ лісового і
садово-паркового господарства
П.І. Лакида
«17» травня 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри
ландшафтної архітектури
та фітодизайну

Протокол № 12 від 11.05.2021 р.

Завідувач кафедри

 О.В. Колесніченко

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП О.В. Піхало

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

спеціальність: 206 – Садово-паркове господарство
освітня програма Садово-паркове господарство
ННІ лісового і садово-паркового господарства
Розробник: доцент, кандидат с.-г. наук Міндер В.В.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Образотворче мистецтво

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>206 – Садово-паркове господарство</i>	
Освітня програма	<i>Садово-паркове господарство</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	180 (повний) / 150 (скорочений)	
Кількість кредитів ECTS	6,0 / 5,0	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	
	повний	скорочений
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>30 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>45 год.</i>	<i>30 год.</i>
Лабораторні заняття	<i>45 год.</i>	<i>30 год.</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>60 год.</i>
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>8 год.</i>	<i>6 год.</i>

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є набуття студентами системи знань із основ рисунку, живопису, графіки, теорії композиції та кольору, законів перспективи, світлотіні для подальшого їх застосування у проектній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни спрямовані на розвиток у студентів, окрім зорової пам'яті, спостережливості, образного сприйняття, композиційного та просторового мислення, розуміння головного у зображуваних об'єктах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- методи та прийоми поетапного виконання рисунку;
- основні закони та засоби гармонізації композиції;
- кольорові закономірності композиції;

- теоретичні засади лінійної перспективи та способи зображення об'єктів у просторі, передача плановості та відтворення кольором повітряної перспективи;
- закономірності розташування світлотіні;
- композиційні, формотворчі, емоційно-образні методики для створення художнього образу

- техніки та художні матеріали для виконання скетчів і начерків

вміти:

- вивчати зображувані предмети, проводячи конструктивний аналіз форм, та відтворювати характерні особливості предмету методом співмаштабності;
- взаємоузгоджувати загальну форму та деталі;
- створювати гармонійну композицію;
- будувати аксонометричне зображення предметів;
- передавати графічними засобами особливості поверхні фактур;
- відтворювати конструктивну будову об'єктів та їх розташування у просторі згідно із законами перспективи;
- застосовувати закони розподілу світла та тіні при виконанні рисунків;
- виконувати короточасні малюнки та начерки з натури;
- володіти термінологічним апаратом із образотворчого мистецтва
- використовувати здобуті знання в навчально-практичній та професійній сферах діяльності.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК1. Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).

ФК3. Здатність проектувати, створювати й експлуатувати об'єкти садово-паркового господарства.

ФК6. Здатність оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію і практичні, виробничі й дослідні дані у галузі садово-паркового господарства.

програмні результати навчання (ПРН):

ПРН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН4. Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства

ПРН14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Рисунок. Графіка. Аксонометрія

Тема лекційного заняття 1. Основні терміни та поняття образотворче мистецтво.

Предмет і задачі дисципліни. Історичний нарис розвитку образотворчого мистецтва та стилістика. Площинне та об'ємно-просторове види зображень. Основні елементи графічної мови організації площини. Характерні особливості лінії та їх емоційний вплив.

Тема лекційного заняття 2. Композиція зображення та засоби її гармонізації.

Поняття та завдання композиції. Види композиції. Основні закони композиційної побудови. Засоби гармонізації композиції. Розвиток композиційного мислення.

Тема лекційного заняття 3. Рисунок як основа образотворчого мистецтва. Значення рисунку у професійній діяльності ландшафтного архітектора. Види і способи рисунку. Етапи побудови зображення. Конструктивна побудова простих об'ємів. Освітленість предметів. Тон і тонава розтяжка.

Тема лекційного заняття 4. Графічна мова ландшафтних креслень. Правила виконання ландшафтних креслень. Формат, штамп. Товщина ліній. Масштаб та види масштабів. Графіка архітектурного рисунку. Вигляд, переріз, розріз. Композиційні принципи зображення рослинності в ортогоналях. Генезис і розвиток мистецтва шрифтів. Групи шрифтів. Загальні принципи побудови шрифтів. Композиція шрифтової графіки. Шрифтова інтерпретація значення літери та слова.

Тема лекційного заняття 5. Аксонометричні проєкції. Метод паралельного проєціювання. Класифікація видів аксонометрії. Основи аксонометричної побудови за ортогональними проєкціями. Зображення в аксонометрії простих об'ємних геометричних тіл. Обертання об'ємних тіл за уявним представленням. Основи побудови тіні в аксонометрії.

Змістовий модуль 2. Живопис. Колір. Перспектива

Тема лекційного заняття 6. Колір у мистецтві та ландшафтному дизайні. Види та тематики живопису. Фізична природа кольору. Кольорознавство. Групи кольорів: хроматичні та ахроматичні. Основні характеристики кольору. Гармонія колірних поєднань. Впливи кольору на людину. Колір та простір. Вплив кольору на сприйняття розмірів споруди, ландшафту.

Тема лекційного заняття 7. Техніки акварелі в ландшафтному рисунку. Основні властивості акварельних фарб. Метод лесувань. Метод «по мокрому». Метод зображення мазками. Сухий пензель. Акварельні олівці. Акварельні маркери. Особливості зображення у техніці «гризайль». Застосування технік акварелі в ландшафтному дизайні.

Тема лекційного заняття 8. Пейзаж – зображення природи. Пейзаж як вид мистецтва. Різновиди пейзажу. Композиційні основи пейзажу: мотив, образ, точка зору, рівень зору, плановість картини, світло, композиційний центр. Стан і настрої в пейзажі.

Тема лекційного заняття 9. Об'ємно-просторове зображення методом перспективи. Поняття та елементи перспективи. Зорове сприйняття об'єктів. Елементи перспективного апарату. Класифікація видів перспективи. Методи побудови перспективи. Побудова тіні на перспективному зображенні.

Тема лекційного заняття 10. Візуальна організація образного вираження. Формування художнього образу. Засоби образного вираження. Прийоми візуальної організації образного вираження. Розвиток образного мислення. Процеси проектування, ескізування, творчого пошуку. Формотворення на основі біодизайну.

Структура навчальної дисципліни для:

– повного та скороченого терміну денної форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма (повний)							денна форма (скорочений)						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Графіка. Аксонометрія														
Тема 1. Основні терміни та поняття образотворчого мистецтва	1	12	2	2	4		4	11	2	2	2			5
Тема 2. Композиція зображення та засоби її гармонізації	2	16	2	4	4		6	11	2	2	2			5
Тема 3. Рисунок як основа образотворчого мистецтва	3-4	21	4	4	6		7	19	4	4	4			7
Тема 4. Графічна мова ландшафтних креслень	5-6	19	4	4	4		7	13	4	2	2			5
Тема 5. Аксонометричні проєкції	7-8	22	4	6	6		6	21	4	5	5			7
Разом за змістовим модулем 1		90	16	20	24		30	75	16	15	15			29
Змістовий модуль 2. Живопис. Колір. Перспектива														
Тема 6. Колір у мистецтві та ландшафтному дизайні	9-10	19	4	6	4		5	13	4	2	2			5
Тема 7. Техніки акварелі в ландшафтному рисунку	11	14	2	4	2		6	12	2	2	2			6
Тема 8. Пейзаж – зображення природи	12	18	2	5	5		6	18	2	4	4			8
Тема 9. Об'ємно-просторове зображення методом перспективи	13-14	24	4	6	6		8	22	4	5	5			8
Тема 10. Візуальна організація образного вираження	15	15	2	4	4		5	10	2	2	2			4
Разом за змістовим модулем 2		90	14	25	21		30	75	14	15	15			31
Усього годин		180	30	45	45		60	150	30	30	30			60
Курсовий проєкт (робота) з _____ (якщо є в робочому навчальному плані)		-	-	-	-		-							
Усього годин		180	30	45	45		60	150	30	30	30			60

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виконання однорідної тонової розтяжки графітними олівцями різної твердості	2
2	Ескізна розробка ідейного задуму фронтальної композиції за заданими параметрами	2
3	Відтворення гравюрного зображення з використанням обраного виду штриховки	4
4	Виконання фрагментів креслення у заданих масштабах із використанням різних типів ліній	4
5	Ескізна розробка організації форм літер та літеросполучень заданого слова	2
6	Пошук прийомів та ескізна розробка образного вираження зображення деревної рослини	2
7	Вибір осей паралельного проєціювання та побудова плану за заданими ортогоналями	4
8	Виконання акварельними фарбами однорідної заливки та розтяжки методом лесування	6
9	Передача осіннього колориту листя з натури за допомогою техніки акварелі «мокрим по-мокрому»	4
10	Організація формату листа та відтворення основних обрисів деревних рослин	6
11	Побудова перспективної сітки за заданими ортогональними проєкціями	6
12	Пошук і добір пейзажних картин для вивчення їх композиційних основ	3

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Створення різних видів штриховок за допомогою використання ліній	2
2	Фронтальна композиція із заданих простих геометричних фігур та ліній	4
3	Конструктивна побудова композиції із об'ємних простих геометричних тіл	4
4	Побудова розрізу фрагменту плану ландшафтного об'єкту за заданими ортогональними проєкціями	2
5	Створення композиції шрифтової інтерпретації значення обраного слова	4
6	Застосування стилізації, трансформації, абстракції до реалістичного зображення рослини	4

7	Побудова об'ємного зображення в аксонометричній проекції за заданими ортогональними проекціями	4
8	Оптичне змішування кольорів за рахунок основних властивостей акварельних фарб	4
9	Аналіз та конструктивна побудова з натури плаского зображення листка	2
10	Зображення об'ємно-просторової композиції деревної рослинності в техніці акварелі	6
11	Побудова об'ємного зображення методом перспективної сітки за заданими ортогоналями	6
12	Проведення композиційного аналізу пейзажів різних типів	3

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Основні елементи графічної мови
2. Найпростіший елемент зображення
3. Різноманіття ліній в природі
4. Основні форми плям та їх композиційний вплив
5. Фронтальна, об'ємна, глибинно-просторова композиції
6. Композиційний і геометричний центр
7. Рівновага, цілісність, супідрядність
8. Засоби гармонізації композиції
9. Види і способи рисунку
10. Етапи побудови рисунку
11. Масштаб та види масштабів
12. Вигляд, переріз, розріз та етапи їх побудови
13. Графема, літера, алфавіт, шрифт
14. Підходи до проектування нового шрифту
15. Засоби образного вираження
16. Рівні підходу до зображення
17. Стилізація, трансформація, абстракція
18. Метод паралельного проєціювання
19. Основи аксонометричної побудови
20. Види живопису за характером використання фарб
21. Фізична природа кольору
22. Впливи кольору на людину: фізіологічний, психологічний, оптичний
23. Класифікація видів перспективи
24. Елементи перспективного апарату
25. Різновиди пейзажу

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Тестові завдання

1. Комплекс графічних засобів, за допомогою яких зображують ландшафтний об'єкт - це

1	Проектна графіка
2	Ландшафтна графіка
3	Композиційна графіка
4	Ландшафтний проект

2. Теоретичні та практичні основи перспективи закладено у період:

1	Бароко
2	Класицизм
3	Відродження
4	Давні часи

3. Наведіть основні види зображень:

4. Видами предмету в ортогональній проекції є:

1	Вид зверху, план, перспектива, аксонометрія
2	Головний вид, вид справа, вид зверху, вид зліва
3	Фронтальна проекція, розріз, аксонометрія
4	Розріз, фасад, перспектива, робочі креслення

5. Найпростіший елемент зображення на площині

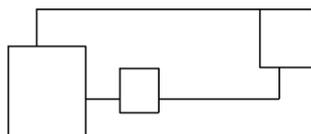
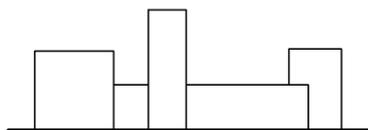
1	Крапка
2	Пляма
3	Лінія
4	Форма

Відкрите питання

Рівні підходу до зображення

Практичне завдання

Побудуйте аксонометрію за заданими ортогональними проекціями

6. ЄСКД розшифровується як:

1	єдиний сучасний комплекс документів
2	єдина сукупність комплексних документів
3	єдина система конструкторської документації
4	єдина спільність конструкторських документів

7. Відношення лінійних розмірів предмета, що зображується на кресленні, до його натуральних розмірів називається

8. Розставте правильно числове відношення і назву масштабу

А. 100:1	1) масштаб збільшення
Б. 1:1000	2) натуральна величина
В. 1:1	3) масштаб зменшення

9. Зображення, що утворюється в результаті відтиску на папері з печатної форми, називається

1	відбиток
2	поліграфія
3	градування
4	гравюра

10. Наведіть види джерел світла

8. Методи навчання.

Для засвоєння теоретичного матеріалу навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво» застосується пояснювально-ілюстративний метод. Під час виконання практично-лабораторних занять студентами використовуються методи роботи:

- метод порівнянь;
- метод схематизації;
- метод конструктивно-просторового аналізу;
- метод образного узагальнення.

9. Форми контролю.

Поточною формою перевірки знань студентів є оцінка якості виконання графічних робіт, усне опитування та проведення модульних контрольних тестових робіт. Підсумковою формою контролю є складання екзамену, результати якого додаються до отриманих балів навчальної роботи під час поточного контролю.

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Нарисна геометрія та ландшафтна графіка. Практичні заняття і методичні рекомендації. /Укл. Трошкіна О.А., Малуго В.В. К.: НАУ, 2005. 42с.
2. Ландшафтна графіка. Альбом № 1. Взірці умовних позначень для використання креслень з ландшафтного проектування /Укл. Жирнов А.Д. К.: ДАКККіМ, 2001. 26 с.
3. Ландшафтна графіка. Альбом № 2. Графічний аналіз зображень дерев для виконання проектів з ландшафтного проектування /Укл. Жирнов А.Д. К.: ДАКККіМ, 2001. 32 с.
4. Ландшафтна графіка. Альбом № 3. Зображення інших елементів ландшафту. /Укл. Жирнов А.Д. К.: ДАКККіМ, 2001. 38с.

12. Рекомендована література

– основна

1. Голубева О.Л. Основы композиции. М. : Издательский дом «Искусство», 2004. 120 с.
2. Даниэль Нис. Основы ландшафтного рисунка для дизайнеров. Тверь, Белый город. 2008. 320 с.
3. Жердев В.Е., Чепурова О.Б., Шлеюк С.Г., Мазурина Т.А. Формальная композиция. Оренбург, 2014. 255 с.

4. Иттен И. Искусство цвета. Москва, 2004. 96 с.
5. Каминский В.П., Георгиевский О.В., Будасов Б.В. Строительное черчение. М., Архитектура-С, 2007. 456 с.
6. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. К., Вища школа, 2002. 190 с.
7. Чиварди Дж. Рисунок. Пейзаж: методы, техника, композиция. М.: ЭКСМО-Пресс, 2002. 64 с.
– допоміжна
1. Александер Р., Бэтстоун К.. Дизайн сада. Профессиональный подход. Кладезь-Букс, 2006. 135 с.
2. Кривоногова А.С. Архитектурная графика и основы композиции. 2013. СПб. 40 с.
3. Логвиненко Г.М. Декоративная композиция. М. : Владос, 2005. 144 с.
4. Михайленко В.Є., Кащенко О.В. Основи біодизайну. К. Каравела, 2011. 224 с.
5. Михайленко В.Є., М.І. Яковлев. Основи композиції. К. :Каравела, 2014. 302 с.
6. Соколова Т.А., Бочкова И.Ю., Бобылева О.Н. Цвет в ландшафтном дизайне. Москва, 2007. 128 с.
7. Сопроненко Л. П., Локалов В. А. Техники чёрно-белой графики. Учебное пособие. СПб: НИУ ИТМО, 2014. 108 с.
8. Chip Sullivan. Drawing the Landscape. The Art of Hand Drawing and Digital Representation, 2014. 370 p.
9. Francis D.K. Ching. Architectural graphics. 2015. JOHN WILEY & SONS, INC. 270 p.
10. Johnson C. Watercolor Tricks & techniques. 2010. 282 p.

13. Інформаційні ресурси

1. <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=166> – електронний навчальний курс дисципліни «Образотворче мистецтво» на навчальному порталі НУБіП України
2. <https://www.youtube.com/watch?v=Xvla4576pKQ> – відеоресурс пейзажного рисунку олівцем
3. Grahame Booth. Painting Trees in Watercolour.
<https://www.youtube.com/watch?v=GwkxyzXyWE> – відеоресурс зображення дерев аквереллю
4. https://www.youtube.com/watch?v=hg_RC4LrUiw – відеоресурс основ побудови світлотіні на рисунку олівцем
5. <https://www.pinterest.co.uk/> – ресурс для пошуку зображень